

11.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 1.DÖNEM 1.YAZILI KONU ÖZETİ

1) Edebiyat ve Toplum ilişkisi:

- Edebiyatın temel konusu insandır; dolayısıyla neyden söz ederse etsin her edebiyat ürünü temelde insanı, insan ilişkilerini dolayısıyla da toplumu ele alıyor demektir.
- Edebiyat, sözlü ve yazılı ürünler aracılığıyla toplumun kültürel birikimini oluşturur.
- Toplumun duygu, düşünce ve hayalleri; sosyal yaşamı, inançları ve değerleri onun aracılığıyla dile getirilir.
- Kültür ve uygarlığın bileşeni, ifadesi, ayrılmaz bir parçasıdır.
- Edebiyat; toplumsal varoluşun ve millî kimliğin düşünce ve sanat alanında inşası, temsili ve gelecek kuşaklara aktarımında önemli bir araçtır.
- Sanatçı ait olduğu toplumun kültür kodlarını taşıdığından edebiyat, içinde doğduğu sosyal yapının tanığı durumundadır. Toplum sorunlarını dile getirir, bunu yaparken de toplumsal değişime etkide bulunur.
- Toplumsal değişim ve dönüşümde önemli rol oynar, içinde geliştiği sosyal yapıyı etkiler ve biçimlendirir. Toplumunu etkileyen edebiyat, aynı zamanda toplumdaki etkilenir.

Edebiyat ve toplum;
birbirini etkiler ve
geliştirir.

Edebiyat ve toplumun
yansıdığı ayna gibidir.

Edebiyat, toplumların
değişim ve
gelişimlerinin estetik
kayıdır.

2. Edebiyatın sanat akımları ile ilişkisi:

- Toplumsal düzenin ve onun değişiminin bir gereği olarak dünya görüşü ve sanat anlayışı bakımından bir araya gelen sanatçıların, eserleriyle ortaya koydukları ve sürdürdükleri ilkelerin toplamından doğan tutarlılığa "edebiyat akımı" denir.
- Her edebiyat akımı, belli bir dünya görüşü, güzellik, sanat ve edebiyat anlayışı çerçevesinde hayat bulur.
- Edebiyat akımları, doğdukları çağın toplumsal yapısının, bu yapıya bağlı düşünüş biçiminin, ideolojinin ürünüdür. Dolayısıyla bu akımları iyi anlayabilmek için ortaya çıktığı toplumun duygu ve düşünce dünyasını iyi bilmek gerekir.
- Her edebiyat akımı, genel bir estetik anlayışın parçasıdır; dolayısıyla bu akımları sadece edebiyatla sınırlamak da doğru olmaz.
- Her yeni edebî akım kendinden öncekini eleştirmiş, reddetmiş, hayal ve hakikati karşılaştırmış, farklı bir düşünceyi ortaya koymuştur.
- Her yeni edebî akım, aynı zamanda geçmişin üzerine inşa edilir, onun yeni değerlerle zenginleşmesiyle oluşur.
- Her edebiyat akımının belli kuralları, ilkeleri veya kabulleri vardır. Sanatçılar bu kurallara yüzde yüz bağlı kalmamış hatta birden çok akımın özelliklerini eserine yansıtan sanatçılar da olmuştur.

3) 17. yüzyıldan 20. yüzyıl başına kadar ortaya çıkan akımlar;

KLASİSİZM
(Kuralcılık)

ROMANTİZM
(Coşumculuk)

REALİZM
(Gerçekçilik)

NATURALİZM
(Doğalcılık)

PARNASİZM
(Şiirde gerçekçilik)

SEMBOLİZM
(Simgencilik)

4)

KLASİSİZM

- Fransa'da ortaya çıkmış, 17. yüzyılın ortalarından 19. yüzyılın başlarına kadarki dönemde etkili olmuştur.
- Doğa, dış doğa değil insan doğasıdır.
- Akla ve sağduyuya önem vermişler.
- Eski Yunan ve Latin edebiyatına yönelmişlerdir.
- Kuralcıdırlar.
- Dil ve üslupta mükemmelliğin peşindedirler; konuya değil, konunun işlenişine önem vermişlerdir.
- Kişiler üst zümreden seçilmiş, sıradan insanların yaşamına yer verilmemiştir.
- "Sanat, sanat içindir." anlayışını benimsemişlerdir.
- Sanatçılar eserlerde kişiliklerini gizlemiştir.
- Şiir ve tiyatrodaki etkili olmuştur ve tiyatrodaki üç birlik kuralına uyulmuştur.
- **Boileau, Moliere, Corneille, Racine, La Fontaine, La Bruyere, Bousset, Malherbe, Milton, Madam De La Fayette, Fenelon...**
- Klasisizm Türk edebiyatında: **Şinasi, Ahmet Vefik Paşa** gibi bazı sanatçıların çeviri ve adaptasyonlarında bu akımın izlerine rastlanır.

İpucu

AKIL

SAĞDUYU

TABİAT

AHLAK ERDEM

5)

ROMANTİZM (COŞUMCULUK)

- 19. yy. başında, klasisizme tepki.
- Fransız İhtilali'nin ortaya koyduğu özgürlükçü, eşitlikçi ortamda doğmuştur.
- Akımın ilkeleri, Victor Hugo, Cromwell adlı oyununun ön sözünde açıklanmıştır.
- Klasisizm, mutlak monarşi döneminin eseri; romantizm hürriyet, eşitlik, demokrasinin eseri.
- Aklın hâkimiyetini ve rehberliğini kabul etmez; **duygu ve hayalleri** ölçü alır.
- Olaylar, öznel ve bireysel bakış açısıyla ele alınmıştır.
- Dış doğaya ve betimlemeye önem verilmiştir.
- İnsan ruhuna önem verilerek **iyi-kötü, güzel-çirkin, ak-kara** gibi karşıtlıklardan yararlanılmıştır. Sanatçılar, eserlerinde kişiliklerini **gizlememiştir**.
- **"Sanat, toplum içindir."**
- Konular, tarihten ve kendi ulusal kültürden.
- Eserlerde olağanüstünlüklere, mucizelere, tesadüflere, hayalî olaylara yer verilmiştir.
- Tiyatroda üç birlik kuralı terk edilmiş, **dram** türü geliştirilmiştir.
- Üslupta seçkinlik aranmamış, sözcük seçimine önem verilmemiştir.
- Temsilcileri: **Victor Hugo, J.J. Rousseau, Lamartine, Aleksandre Dumas, Alfred de Musset, Voltaire, Chateaubriand, Madame de Stael, Goethe, Schiller, Puşkin...**
- Türk edebiyatında romantizm: **Namık Kemal, Ahmet Mithat Efendi, Abdülhak Hamit Tarhan (şiir tiyatrosu), Recaizade Mahmut Ekrem (şiir)...**

SANATÇI ÖZGÜR

HEYECAN

BİREYSELLİĞİ

SIRADAN İNSAN

6)

REALİZM (GERÇEKLİK)

- Gerçeği ve doğayı olduğu gibi, bütün çirkin ve güzellikleriyle anlatmaya çalışırlar.
- Hayaller ve duygular, gerçeği bozuyor düşüncesiyle reddedilmiş; **gözleme ve çevrenin incelenmesine** ağırlık verilmiş.
- Roman, bir cadde boyunca gezdirilen ayna gibidir.
- Ayrıntılı mekân tasvirleri vardır.
- Olaylar güncel yaşamdan, kahramanlar sıradan kişilerden.
- Eserlerde kullanılan dil sade, yalın ve içten, söz oyunlarından uzaktır.
- Yazarlar eserlerinde **kisiliklerini gizler**.
- Bu akımın temsilcilerine göre sanatın amacı yine sanattır.
- Temsilcileri: **Stendhal, Balzac, Flaubert, Tolstoy, Dostoyevski, Çehov, Gogol, Gorki, Turgenyev, Charles Dickens, Jack London, Hemingway, Mark Twain...**
- Türk edebiyatında realizm: **Sami Paşazade Sezai, Recaizade Mahmut Ekrem, Halide Edip, Halit Ziya, Mehmet Rauf, Yakup Kadri, Reşat Nuri, Refik Halit Karay...**

11.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 1.DÖNEM 1.YAZILI KONU ÖZETİ

DOĞAYI VE İNSANI BÜTÜN
GERÇEKLİĞİYLE ANLATMA

HAYALLER GERÇEĞİ
BOZAR.

GÖZLEME AĞIRLIK
VERİLİR.

SIRADAN OLAY VE
KİŞİLERDİR.

PARNASİZM (ŞİİRDE GERÇEKLİK)

- Bu akımın temsilcileri sanat sanat içindir görüşünü benimser.
- Akla seslenen şiir, biçim ve kafiyeden oluşmalı çünkü güzellik ancak güzel biçimlerle elde edilebilir. Nazım şekli, biçim ve kafiye vazgeçilmez unsurlardır.
- Nesnel doğa güzelliklerinin tasvirine ağırlık verilmiş ve tablo gibi şiirler yazılmış.
- Şairler eserlerde kişiliklerini gizlemiştir.
- Romantizmin dışladığı Yunan-Latin kültürüne yeniden dönmüşler.
- Tarihi olaylar, efsanevi kişiler şiire konu olmuş; eski uygarlıkların kültüründen yararlanmış.
- Felsefe, bilim ve teknik şiire girmiş.
- Temsilcileri: **Theophile Gautier, Theodore de Banville, Jose-Maria de Heredia, François Coppee, Sully Prudhomme**
- Türk edebiyatında parnasizm: **Cenap Şahabettin, Tevfik Fikret, Yahya Kemal.**

ŞİİR BİÇİM VE KAFİYEDEN
OLUŞMALI

SÖZCÜK SEÇİMİNE
ÖNEM VERİR.

GÜZELLİK GÜZEL
BİÇİMLERLE ELDE EDİLİR.

BİÇİM VE KAFİYE
VAZGEÇİLEMEZ.

SEMBOİZM (SİMGEÇİLİK)

- Parnasizmde dış gerçeklik önemliken sembolistlerde insanın iç dünyası önemli.
- Doğrudan doğruya anlatılması güç olan soyut duyguların simgelerle anlatılmasıdır.
- Onlara göre gerçeği olduğu gibi anlatmak imkânsızdır.
- Sembolist şairlerde musiki çok önemlidir.
- Bu akımın sanatçıları şiirde anlam açıklığına karşı çıkarlar, anlam kapalılığını, yorum sonsuzluğunu savunurlar.
- Onlara göre **"Şiir anlaşılacak için yazılmaz."**
- Bu sanatçılara göre: **"Şiir her okunduğunda başka anlamlara gelmelidir."**
- Mecazlara ve söz oyunlarına bolca yer verirler.
- Sanatçılar gerçeklikten, toplumdan kaçarak tam bir öznelliğe, kendi iç dünyalarına dalmışlardır.
- Onlar için şiirin biçimi önemli değildir bu yüzden serbest şiiri denediler.
- Sanat sanat içindir anlayışına bağlı kaldılar.
- Temsilcileri: **Charles Baudelaire, Arthur Rimbaud, Stéphane Mallarme, Paul Valery, Paul Verlaine, Edgar Allen Poe**
- Türk edebiyatında sembolizm: **Cenap Şahabettin, Ahmet Haşim, Ahmet Muhip Dırnas, Ahmet Hamdi Tanpınar, Cahit Sıtkı Tarancı...**

11.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
1.DÖNEM 1.YAZILI KONU ÖZETİ

İNSANIN İÇ DÜNYASI

KAPALILIK

MUSİKİ

SİMGE

8)

NATÜRALİZM
(DOĞALCILIK)

- Realistleri yeteri kadar gerçekçi saymayarak bilimsel gerçeklere dayalı bir edebiyat oluşturmayı amaçlar.
- Determinizmi (Aynı şartlar altında aynı sebepler aynı sonuçları doğurur.) insana ve topluma uyguladılar.
- Naturalistlere göre toplum bir laboratuvar, insan bir deneme konusu, sanat ise bir bilgidir.
- Sanatın amacı; insanın bütün özelliklerini bilimsel yollarla ortaya çıkarmaktır.
- Gerçek hayatta görülen ve ayıp, çirkin, bayağı sayılan şeyler doğal olarak karşılandı.
- Naturalist eserlerde, yönetim ve toplum baskısının yarattığı bir kötümserlik sezilir.
- Bu akım deneysel roman alanında gelişmiştir.
- Bu akımın temsilcileri genelde gerçeğin çirkin yönlerini anlatırlar.
- Temsilcileri: **Emile Zola, Alphonse Daudet, Guy de Maupassant, Goncourt Kardeşler, John Steinbeck, Henrik İbsen**
- Türk edebiyatında naturalizm: **Nabizade Nazım, Hüseyin Rahmi Gürpınar** (Cumhuriyet Dönemi'nde toplumcu gerçekçi romanlarda natüralizmin izlerini görmek mümkündür.)

BİLİMSEL GERÇEK
ESERE YANSITILIR.

GERÇEĞİN ÇİRKİN
YÖNLERİ

DENEYSEL ROMAN

LABORATUAR

11.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 1.DÖNEM 1.YAZILI KONU ÖZETİ

HİKÂYE ÜNİTESİ (1923-1940 ve 1940-1960 ARASI HİKÂYE)

- **Hikâye (öykü):** Olmuş ya da olması mümkün olayları anlatan kısa yazılardır.

Hikâyenin ortaya çıkışı:

- Dünya edebiyatında bu türün en önemli ismi Decameron (Dekameron) adlı yapıtıyla Boccaccio'dur.
- Guy de Maupassant, Alphonse Daudet (Fransız edebiyatı), Heinrich Boll (Alman Edebiyatı), Puşkin, Gogol, Çehov (Rus edebiyatı), O'Henry, William Faulkner (Amerikan edebiyatı) gibi yazarlar dünyada bu türün önemli temsilcileri arasındadır.

Hikâyenin Yapı Öğeleri:

Olay

Mekân

Kişiler

Zaman Anlatıcı Hikâyede anlatıcı; olayı, mekânı, kişileri ve zamanı üç temel bakış açısının birinde anlatır.

Tanrısal (Hâkim, İlahi) Bakış Açısı

- Bu bakış açısında anlatıcı, metindeki yaşanmış veya yaşanacak olan her şeye hâkimdir.
- Kahramanlarının iç dünyasına kadar her şeyi bilir ve anlatır.

Kahraman Anlatıcının Bakış Açısı

- Bu bakış açısında anlatıcı yapıttaki kahramanlardan biridir. Anlatıcı kendi eylemlerini birinci tekil ya da birinci çoğul şahıs (geliyoruz, anlıyoruz, konuşuyoruz) ağızıyla verir.

Gözlemci (Müşahit) Bakış Açısı

- Bu yöntemde olaylar nesnel bir tarzda aktarılır. Bu bakış açısına "kamera yöntemi" de denir.
- Kişilerin iç dünyasına yer verilmez. Anlatım üçüncü kişi ağızından yapılır. Sadece görünen aktarılır.

TANZİMATTAN CUMHURİYET DÖNEMİ'NE KADAR HİKÂYE

- Türk edebiyatında, Dede Korkut Hikâyeleri, destan, efsane, masal, mesnevi, halk hikâyesi gibi türler, modern anlamda hikâye türü ortaya çıkmadan Türk edebiyatında hikâyenin yerini tutmuştur.

Tanzimat Dönemi'nde Hikâye

- Ahmet Mithat Efendi'nin yazdığı Küssadan Hisse ve Letaif-i Rivayat adlı yapıtlar bu türün edebiyatımızdaki ilk örnekleridir.
- Bu dönemde Batı tekniğine uygun gerçekçi ilk hikâye örneklerini, Küçük Şeyler adlı yapıtıyla Samipaşazâde Sezai vermiştir.
- Realizm ve natüralizm akımlarından etkilenen Nabizade Nazım hikâyelerini Yadigârlarım, Haspa, Hâlâ Güzel, Sevda, Zavallı Kız, Bir Hatıra adlı kitaplarında toplamıştır.

11.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 1.DÖNEM 1.YAZILI KONU ÖZETİ

Servetifünun Dönemi'nde Hikâye

- Geleneksel hikâye tamamen bırakılmış, Batılı tarzda hikâyeler yazılmaya başlanmıştır.
- Realizmin etkisiyle gerçekçi hayat sahneleri, sosyal yaşamdan kesitler hikâyelerde yansıtılmıştır.
- Tanzimat yazarlarından farklı olarak hikâyede Anadolu ele alınmıştır.
- Halit Ziya, Mehmet Rauf, Ahmet Hikmet Müftüoğlu, Hüseyin Cahit Yalçın bu dönemin önemli hikâye yazarları arasındadır.

Millî Edebiyat Dönemi'nde Hikâye

- Hikâye bu dönemde önemli bir gelişme göstermiştir. Maupassant tarzı olay hikâyesinin başarılı örnekleri bu dönemde verilmiştir.
- Teknik açıdan yetkin hikâyelerin yazıldığı bu dönemde Türkçülük, ilerleme-çağdaşlaşma, gerilik, batıl inançlar, cehalet, yoksulluk, Kurtuluş Savaşı gibi konular işlenmiştir.
- Bu dönemin en önemli hikâye yazarı Ömer Seyfettin'dir.
- Refik Halit Karay, Reşat Nuri Güntekin, Yakup Kadri, Halide Edip, Ahmet Hikmet Müftüoğlu dönemin diğer hikâye yazarlarıdır.

ÖMER SEYFETTİN

Hikâyelerini realizmin etkisinde, yalın bir dille yazmış, tarihî konulardan, anılarından, günlük yaşamdan, batıl inançlardan söz etmiştir. "Olay hikâyesi"nin edebiyatımızdaki en önemli temsilcisi olan yazar hikâyeleriyle Türk edebiyatında çığır açmıştır. Hikâyelerini İlk Düşen Ak, Yüksek Ökçeler, Bomba, Gizli Mabet, Bahar ve Kelebekler, Beyaz Lale, Diyet, Kaşığı, Yalnız Efe adlı yapıtlarında toplamıştır.

CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE HİKÂYE (1923-1940)

- Bu dönemde hikâye, romandan ayrı bir tür olarak değerlendirilmeye başlanmış; hikâyenin toplumsal bir işlevinin olması gerektiği ileri sürülmüştür.
- Hikâyeler teknik açıdan başarılıdır. Hikâyelerde realizm akımının etkisi görülür.
- Yazarlar çoğu zaman tanık olduğu olayları yansıtmıştır.
- Bu dönemde kişilerin iç dünyasına yönelik detaylı tahliller yer almaz.
- Yazarlar hikâyelerini daha çok mesaj verme kaygısıyla yazmıştır.
- Dili sadeleştirme düşüncesinden dolayı konuşma dili ile yazı dili arasındaki fark ortadan kalkmıştır.
- 1923-1940 arası yazılan hikâyelerde genellikle Maupassant tarzı hikâye anlayışı benimsenmiştir.
- 1930'lardan sonra Çehov tarzı durum hikâyesi örnekleri de verilmiştir.

11.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 1.DÖNEM 1.YAZILI KONU ÖZETİ

Maupassant tarzı olay hikâyesi yazarlar:

- Reşat Nuri Güntekin
- Refik Halit Karay
- Fahri Celalettin Göktulga
- Ercüment Ekrem Talu
- Nahid Sırrı Örik
- Sadri Ertem
- Sabahattin Ali
- Kenan Hulusi Koray
- Bekir Sıtkı Kunt

Çehov tarzı durum hikâyesi yazarlar:

- Memduh Şevket Esendal
- Sait Faik Abasıyanık

923-1940 Dönemi Önemli Hikâye Yazarları 1923 1940 Dönemi Önemli Hikâye Yazarları

Reşat Nuri Güntekin

Öğretmenlik mesleğinden dolayı Anadolu'yu adım adım gezmiş; gördüklerini, duyduklarını, kendine özgü tipleri gerçekçi bir biçimde anlatmıştır. Konuşma diline dayalı sade bir dil kullanmıştır. Hikâyelerini Roçild Bey, Eski Ahbap, Tanrı Misafiri, Sönmüş Yıldızlar, Leyla ile Mecnun, Olağan İşler adlı yapıtlarında toplamıştır.

SADRİ ERTEM

1930'lu yıllardan itibaren, toplumcu-gerçekçi hikâyeler yazmıştır. Hikâyeleri edebî olarak zayıftır. Bilimsel bilgileri, hiçbir süzgeçten geçirmeden olduğu gibi kullanmıştır. Silindir Şapka Giyen Köylü, Bacayı İndir Bacayı Kaldır, Korku, Bay Virgül önemli yapıtları arasındadır.

Halide Edip Adıvar

- Harap Mabetler, Dağa Çıkan Kurt'ta I. Dünya Savaşı sonrası verilen kurtuluş mücadelesini anlatmış; savaş meydanlarında tanık olduğu olayları işlemiştir.
- İzmir'den Bursa'ya, Kubbede Kalan Hoş Seda adlı kitaplarında ise kadının toplumdaki yerini ve Doğu-Batı sentezini ele almıştır.

Yakup Kadri Karaosmanoğlu

- Cumhuriyet'in ilan edildiği yıl Rahmet'i yayımlamış, bu kitabında bireysel konulardan söz etmiştir.
- Bir Serencam ve Millî Savaş Hikâyeleri'nde ise Kurtuluş Savaşı sırasında cephe gerisinde yaşananları anlatmıştır.

**11.SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
1.DÖNEM 1.YAZILI KONU ÖZETİ****Sait Faik Abasıyanık**

- İstanbul öykücüsü olarak tanınmıştır.
- Edebiyatımızda Çehov tarzı öykücülüğün en önemli isimlerinden biridir.
- İstanbul'un, Burgazada'nın çeşitli yerlerinde görüp tanıdığı balıkçı, işsiz, kahveci gibi kişileri anlatmıştır.
- Konuşma diliyle zenginleşen, canlı, renkli ve şiirsel bir anlatımı vardır.
- ÖYKÜLERİ: Semaver, Sarnıç, Şahmerdan, Lüzumsuz Adam, Mahalle Kahvesi, Havada Bulut, Kumpanya, Havuz Başı, Son Kuşlar, Alemdağ'da Var Bir Yılan...

Sabahattin Ali (ÖNEMLİ)

- Hikâyelerinde toplumcu gerçekçi bir anlayışı benimsemiş, köy ve kasaba hayatını anlatmıştır.
- Toplumcu gerçekçi öykücülüğün öncü isimlerindedir.
- Maupassant tarzı hikâye anlayışını sürdürmüştür.
- Hikâyeleri: Kağrı, Ses, Sırça Köşk, Değirmen, Yeni Dünya

Refik Halit Karay (ÖNEMLİ)

- Hikâye, roman, anı, deneme, tiyatro, fıkra, mizah... türlerinde eser veren sanatçı, Türkçeyi büyük bir başarıyla kullanmıştır.
- Memleket Hikâyeleri'nde hikâye coğrafyamızı Anadolu'ya açmış; Anadolu insanının dünyasını nükteli bir dille ve bir sosyal eleştiriyiyle anlatmıştır.
- Gurbet Hikâyeleri ise sürgünde yaşadığı yıllardaki izlenimlerinden hareketle yazdığı hikâyelerden oluşur.
- Mizah ve ironiye dayalı canlı bir anlatımı vardır.

Memduh Şevket Esenal (ÖNEMLİ)

- Edebiyatımızda Çehov tekniğini benimseyen ilk yazarlardan biri olan sanatçı, bu tarzın tanınip sevilmesinde ön ayak olmuştur.
- Hikâyelerini klasik olay anlatımından çok diyaloglar üzerine kurmuş, olağanüstü olaylara yer vermemiştir.
- Hikâyelerinde memur, bürokrat, esnaf ve ev kadını gibi tipleri ön yargısız, sevecen ve gerçekçi bir biçimde ele almıştır.
- Hikâyelerini Otlakçı, Mendil Altında, Bir Kucak Çiçek, Hava Parası, Temiz Sevgiler gibi yapıtlarında toplamıştır.

CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE HİKÂYE (1940-1960)**1. MİLLÎ VE DİNÎ DUYARLILIĞI YANSITAN HİKÂYELER**

- 1940'lı yılların başında **Aka Gündüz, Bahaeddin Özkişi, Yakup Kadri Karaosmanoğlu** gibi yazarlar gözlemci gerçekçi bir anlayışla millî ve dinî duyarlılığı yansıtan hikâyeler yazmışlardır.
- Bu anlayıştaki hikâyelerde Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Anadolu'nun durumu, İkinci Dünya Savaşı sonrası toplumsal sorunlar, Kurtuluş Savaşı, Cumhuriyet'in kazanımları, Türk tarihinin önemli olayları, ahlakî bozukluklar, Doğu-Batı çatışması gibi konular ele alınmıştır.
- Din olgusu ön plana çıkarılmış, dinî unsurlar ve yaşama biçimi eserlere yansıtılmıştır.

Aka Gündüz

- Yapıtlarını güçlü bir gözlem ve gerçekçi bir anlayışla yazmıştır.
- Hikâyelerinde Kurtuluş Savaşı, millet sevgisi, Anadolu, toplumsal yozlaşma gibi konuları işlemiştir.
- Yapıtlarını edebî amaçlarla değil, toplumsal amaçlarla oluşturduğundan yapıtlarında sanatsallıktan uzak, kuru bir anlatım vardır.
- Hikâyelerini Türk Kalbi, Bu Toprağın Kızları, Hayattan Hikâyeler, Sarı Zeybek gibi yapıtlarında toplamıştır.

Sevinç Çokum (ÖNEMLİ)

- Eserlerinde geleneksel değerler, millî motifler ve ahlaki hassasiyetler ön plandadır. İstanbul'un yoksul kesimini ve orta hâlli ailelerin dünyasını eserlerine taşır. ,
- Bölüşmek, Eğik Ağaçlar, Makine, Onlardan Kalan, Derin Yara, Rozalya Ana, Evlerinin Önü, Bir Eski Sokak Sesi, Beyaz Bir Kıyı, Gece Kuşu Uzun Öter hikâyeleridir.

2. BİREYİN İÇ DÜNYASINI ESAS ALAN HİKÂYELER

- Bu dönemde bireyin iç dünyasına yönelen, psikolojik tahlillere ağırlık veren bir hikâye anlayışı da görülür. **Ahmet Hamdi Tanpınar, Memduh Şevket Esenal, Cevat Şakir Kabaağaçlı, Oktay Akbal, Ziya Osman Saba, Sabahattin Kudret Aksal, Tarık Buğra** gibi yazarların başını çektiği bu yöneliş de önemlidir.
- Bu anlayıştaki hikâyelerde bunalım, yalnızlık, hüznün, yabancılaşma, bireyin toplumla hesaplaşması, yaşama ve sosyal çevreye dair sorgulamalar ele alınmıştır.
- Yazarlar, bireyin psikolojisini gözler önüne sermek için düş analizi, iç çözümleme, iç monolog, bilinç akışı gibi teknikleri kullanmıştır.

Ahmet Hamdi Tanpınar

- Kişilerin bilinçaltına yönelik vurgular, dış dünyanın bunaltıcılığından kaçış, öykülerinin başat özelliğidir.
- Onun için anahtar kelimeler: bilinçaltı, zaman, rüya.
- Genel olarak insanın iç dünyasının çöküşünü, hayatın gerçeklerinden kaçarak ruhunda yaşattığı rüya âlemine sığınışını anlatır.
- Hikâyelerini Abdullah Efendi'nin Rüyalari ve Yaz Yağmuru adlı yapıtlarda toplamıştır.

Tarık Buğra (ÖNEMLİ)

- Kasaba yaşantısından, orta sınıf insanların ev ve aile ortamlarından kesitler verdiği hikâyelerinde, yoğun, şiirli bir dille aşk, yalnızlık, uyumsuzluk gibi temaları işlemiştir.
- Olay örgüsünden çok kişilerinin psikolojik tahlillerine ağırlık vermiştir.
- Hikâyelerini Oğlumuz, Yarın Diye Bir Şey Yoktur, İki Uyku Arasında adlı yapıtlarında toplamıştır.

Ahmet Hamdi Tanpınar

- Bireyin iç dünyasını yansıtmaya önem verdiği hikâyelerinde, geçmişle içinde bulunulan zamanı bir arada vermeye çalışmıştır.
- Kendi yaşam deneyimlerinden, çocukluk anılarından yola çıkan, küçük kent insanını da göz ardı etmeyen duygulu hikâyeler yazmıştır.
- Bu hikâyeleri, toplumsal olaylarla ilgili gözlemlere değil, anılara ya da düşlere dayalı, içe dönük hikâyelerdir.
- Aşksız İnsanlar, Bizans Definesi, Bulutun Rengi hikâyelerini topladığı yapıtlardır.

3. TOPLUMCU GERÇEKÇİ HİKÂYELER

- 1930'lu yılların başında Vakit gazetesi çevresinde toplanan yazarlardan biri olan Sadri Ertem'in başlattığı toplumcu yöneliş ise 1950'li yıllarda köy edebiyatının ortaya çıkmasıyla daha da canlanmıştır.
- Memur, işçi, köylü, kasabalı ve şehirlerin kenar mahallelerindeki insanların sorunlarını ele alan **Yaşar Kemal, Orhan Kemal, Samim Kocagöz, Fakir Baykurt, Kemal Tahir, Talip Apaydın** gibi yazarlar toplumcu gerçekçi bir yöneliş benimsemiştir.
- Köy ve kasaba hayatı gerçekçi bir gözle ve köylünün gözüyle anlatılmıştır.

Samim Kocagöz (ÖNEMLİ)

- Hikâyelerinde Anadolu yaşamını gözlemci gerçekçi bir yaklaşımla ele almıştır.
- Hikâyelerinde İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra makineleşen tarımdan, hayat pahalılığı karşısında değişen hayat tarzlarından ve bunların ortaya çıkardığı toplumsal sorunlardan söz etmiştir.
- Hikâyelerini Telli Kavak, Sam Amca, Cihan Şoförü, Yol Üstündeki Kaya adlı yapıtlarında toplamıştır.

Orhan Kemal (ÖNEMLİ)

- Çukurova'nın fabrika ve tarım işçilerinden küçük kasaba insanlarına ve büyükşehirin varoşlardaki kalabalığa kadar çok geniş bir alana yayılan insan malzemesi, hikâyelerine zenginlik katmıştır.
- Kahramanlarını ait olduğu sınıfın diline uygun olarak konuşturması, yapıtlarına çok zengin bir dilsel çeşitlilik kazandırmıştır.
- Öykülerini, Ekmek Kavgası, Sarhoşlar, Çamaşırıcının Kızı, 72. Koğuş, Grev, Kardeş Payı, Mahalle Kavgası adlı kitaplarında toplamıştır. Olay örgüsünden çok kişilerinin psikolojik tahlillerine ağırlık vermiştir.
- Hikâyelerini Oğlumuz, Yarın Diye Bir Şey Yoktur, İki Uyku Arasında adlı yapıtlarında toplamıştır.

Kemal Bilbaşar

- Hikâyelerinde Anadolu kasaba halkının yaşayışını anlatan yazar, vurguncu yeni zenginler karşısında ezilen küçük insanları, rüşvet, kaçakçılık gibi yeni para kazanma yollarının halk arasında yayılışını ve bu yeni düzenin hoşgörüsü karşılığını ele almıştır.
- Hikâyelerini Anadolu'dan Hikâyeler, Cevizli Bahçe, Pembe Kurt, Üç Bulutlu Hikâyeler, Irgatların Öfkesi adlı yapıtlarında toplamıştır.

4. MODERNİZMİ ESAS ALAN HİKÂYENİN ÖZELLİKLERİ

- Bireyin bunalımları, arayışları, yalnızlığı, toplumla ve diğer bireylerle olan ilişkileri ele alınmıştır.
- Klasik olay anlatımından uzaklaşıldığı için kronolojik zaman akışı kırılmıştır. Bundan dolayı olaylar arasında kuvvetli neden-sonuç bağları bulunmaz.
- Yazarlar geleneksel anlatım biçimlerini kullanmamış, sözcüklerin çağrışım gücünden yararlanarak anlaşılması çaba isteyen bir hikâye dünyası kurmuştur.
- Yazarlar, gerçek yaşamı bire bir yansıtmamış hatta hikâyeyle yaşam arasındaki bağları koparmıştır.
- Simgelere dayalı, efsane, masal ve mitolojilerden beslenen kurgular oluşturmuşlardır.
- **Nezihe Meriç, Bilge Karasu, Yusuf Atılgan, Oğuz Atay, Ferit Edgü, Adalet Ağaoğlu, Haldun Taner, Sait Faik** bu akım doğrultusunda hikâye yazar başlıca sanatçılardandır.

Bilge Karasu (ÖNEMLİ)

- Yapıtlarını güçlü bir gözlem ve gerçekçi bir anlayışla yazmıştır.
- Hikâyelerinde Kurtuluş Savaşı, millet sevgisi, Anadolu, toplumsal yozlaşma gibi konuları işlemiştir.
- Yapıtlarını edebî amaçlarla değil, toplumsal amaçlarla oluşturduğundan yapıtlarında sanatsallıktan uzak, kuru bir anlatım vardır.
- Hikâyelerini Türk Kalbi, Bu Toprağın Kızları, Hayattan Hikâyeler, Sarı Zeybek gibi yapıtlarında toplamıştır.

Oğuz Atay

- Türk edebiyatının en önemli modernist yazarlarından biridir. Romanlarında toplumsal kurallarla çatışan ve içe kapanan aydın bireyi ele almıştır.
- Hikâyelerinde iletişimsizlik, yalnızlık, yaşamın anlamsızlığı ve aydın eleştirisi gibi konuları işlemiştir. Hikâyelerini Korkuyu Beklerken adlı yapıtında toplamıştır.

Adalet Ağaoğlu

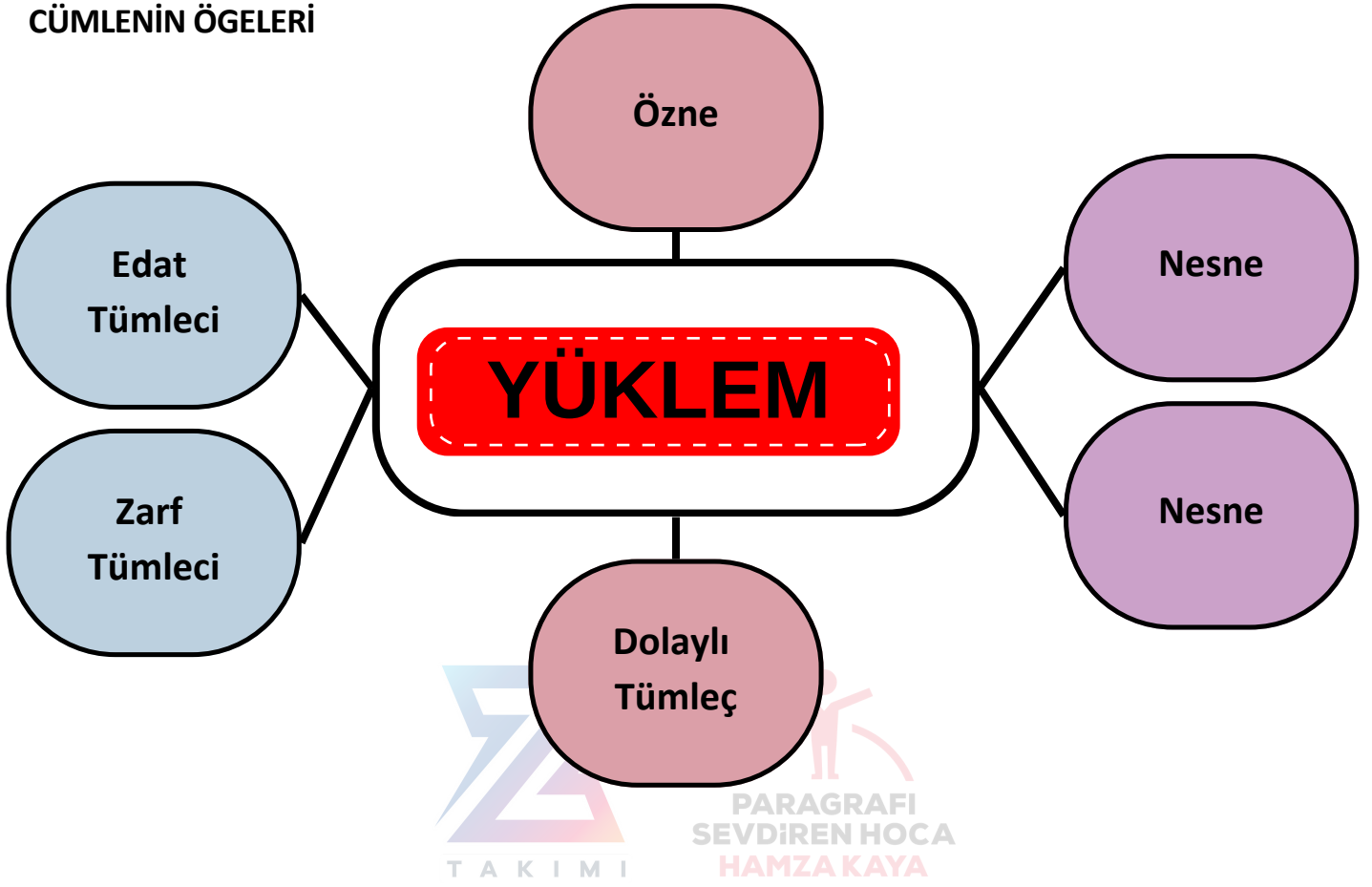
- Eserlerinde toplumun çalkantılı dönemlerini ve bu dönemlerin bireyler üzerindeki etkilerini irdelemiştir.
- Ele aldığı konuların yanı sıra eserlerinin biçimsel yetkinliğiyle, özellikle ayrıntıları değerlendirilmesiyle, geriye dönüş ve iç monolog gibi değişik tekniklerden yararlanmadaki başarısıyla dikkat çekmiştir.
- Hikâyelerini Yüksek Gerilim, Sessizliğin İlk Sesi, Hadi Gidelim, Hayatı Savunma Biçimleri gibi yapıtlarında toplamıştır.

Ferit Edgü

- Türk edebiyatının en önemli modernist yazarlarından biridir. Romanlarında toplumsal kurallarla çatışan ve içe kapanan aydın bireyi ele almıştır.
- Hikâyelerinde iletişimsizlik, yalnızlık, yaşamın anlamsızlığı ve aydın eleştirisi gibi konuları işlemiştir. Hikâyelerini Korkuyu Beklerken adlı yapıtında toplamıştır.

CÜMLENİN ÖGELERİ

TEMEL ÖGELER:

- **Yüklem:** Bütün soruların muhatabı, en önemli öge.
- **Özne:** İşi yapan veya hakkında söz söylenen. Kim ve ne?

YARDIMCI ÖGELER:

- **Nesne:** Öznenin yaptığı işten etkilenen. Neyi, kimi veya ne?
- **Dolaylı Tümleç:** -e -de -den bu üç ekten birini alır. Kime, kimde, kimden; neye, neyde, neyden, nereye, nerede, nereden?
- **Zarf Tümleci:** Nasıl, ne zaman?
- **İlgeç Tümleci:** Neyle, kimle?

